

БЪЛГАРСКИЯТ ZEITGEIST

Камелия Жабилева

Българска академия на науките

Новата монография на Нина Димитрова – „Екзистенциални измерения на Новото време. Българската философска есеистика и публицистика в междувоенния период“ (С., 2014, изд. Проектория), може да бъде представена като своеобразно продължение на други нейни студии и монографии, тематизиращи различни аспекти от българската философска култура през този период. Тук ще споменем само някои от основните текстове, които кореспондират с настоящата монография – „Образи на човека. Антропологични идеи в българската философска мисъл между двете световни войни“ (2003), „Религия и национализъм. Идеи за религията в междувоенния период в България“ (2006) и „Часът на българската интелигенция. Българската интелигенция в междувоенния периодичен печат“ (2010).

За разлика от споменатите изследвания, които безспорно свидетелстват за траен интерес на Н. Димитрова към „един от най-творческите периоди в българската история“, в тази книга тя предлага нова оптика. А именно – този път е изследвано *есето* не само като специфичен философско-литературен жанр, но и като емблематичен за това време. Именно философската есеистика е „разпозната“ като жанра, който най-добре приютява и дава възможност за изразяване на радикалните промени през тази динамична епоха. В тази връзка особено ценни са две от главите на монографията – „Философия и литература“ и „Българската философска есеистика и публицистика като огледало на междувоенната криза. Новият романтизъм“, които са придружени и от пълна библиографска справка, която може да бъде използвана от всеки изкушен от тази тема.

Нещо повече, изследването на взаимовръзките между философия и литература е сравнително нова тематична област, която бързо налага своята актуалност. Литературният опит е много по-близък до света на „естествената нагласа“ – *жизнения свят*, чиято съпротива или съзвучност с господстващия социален и политически дискурс могат да бъдат уловени при едно философско вглеждане в литературните произведения на епохата. Но тук Н. Димитрова обръща внимание не на „чисто“ художествените творби, а на – нека ги наречем – „смесени жанрове“: философската есеистика и публицистика.

Безспорно, *новото време* си има и *нови герои* и *водачи*. Това е другата интересна и провокативна част от изследването – „Водаческите настроения – емблема на епохата“. За разлика от статията на Николай Поппетров – „Водачески схващания в българския десен политически поток“ (Исторически преглед, 1992), а и други статии и студии, Н. Димитрова представя проблема за вождизма/месията в хуманитарната мисъл отвъд политическите спекулации.

Именно културологичният подход е този, който предлага авторката, като най-адекватен и приложим към синхронията и диахронията на *биографията* на този период, възпроизвеждащ *духа на времето*.

Последните две глави от изследването – „Етиката на мускула. Вавилония на половете“ и „Балканската рапсодия на Янко Янев“ – дават заявка за един бъдещ проект, който ще допълни словесния портрет на този период.

И не на последно място, следва да споменем, че настоящата монография е част от дългогодишен колективен изследователски проект – „Българският Zeitgeist – херменевтика на жизнения свят. Философско-литературни траектории“, чийто инициатор и ръководител е Нина Димитрова.

THE BULGARIAN ZEITGEIST

✉ **Dr. Kameliya Zhabilova, Assist. Prof.**

Institute for the Study of Societies and Knowledge
Bulgarian Academy of Sciences
13 A, Moskovska Str.
1000 Sofia, Bulgaria
E-mail: cameli@abv.bg